

ZAJÍMAVÉ ARCHEOLOGICKÉ NÁLEZY Z BISKUPSKÉHO DVORA V BRNĚ¹

INTERESSANTE ARCHÄOLOGISCHE FUNDE AUS DEM BISCHOFSHOF IN BRÜNN

ZDEŇKA MĚCHUROVÁ
MZM – Archeologický ústav

ABSTRACT:

Areal refurbishment of the Bishop's court between the buildings of the Moravian Museum, the Dietrichstein Palace, the D'Elvert Wing and the Capuchin monastery took place in the autumn 2008 and in the spring 2009. The whole area of the courtyard had been built on with rear sections of the houses many times; their foundations and cellars were later filled in and leveled with rubble layers. Intact terrain with archaeological context could be discovered only exceptionnally. The area of the Bishop's court had been occupied long before the construction of the Dietrichstein Palace and maybe even in the time before and during the city location (second half of the 12th century, turn of the 12th /13th century and the first half of the 13th century at the latest, oven, maybe a vestige of a production and market area, similar to the court of the Old Town Hall). During the urbanisation period, courtyards and rear sections of burgher houses reached there with their production and storage facilities.

KEY WORDS: Early and High Middle Ages, city of Brno, oven, ceramics, storage vase.

ÚVOD – POHLED DO HISTORIE

Biskupský dvůr tvoří různorodý soubor budov, obestupující ze tří stran parkově upravené nádvoří; rozkládá se v historické části Brna, pod katedrálním kostelem sv. Petra a Pavla.

Areál byl zřejmě osídlen již před založením města a v průběhu staletí doznával různých topografických i stavebních změn.² Snad úplně nejstaršími, ale pouze jednotlivými architektonickými články je portálek (v interiéru) a snad druhotně vsazené románské okno (na boční fasádě) budovy Ústavu Anthropos (Zelný trh 7) jakožto pozůstatek románského měšťanského domu v severovýchodním rohu nádvoří ústící na Zelný trh, Horní náměstí (SAMEK 1994, 145). Původně gotickou stavbu probošství brněnské kapituly sv. Petra, zmiňovanou r. 1306 v listině Václava III. (VIČAR 1965, 254), koupil roku 1588 olomoucký biskup Stanislav Pavlovský (odtud „Biskupský dvůr“) a pro nového majitele ji důkladně přestavěl italský stavitel Antonio Gabri. Úpravy po roce 1600 dokončil nástupce biskupa Pavlovského kardinál František Dietrichstein stavbou monumentálního paláce na místě původně pěti měšťanských domů (SAMEK 1994, 139–140). Z nejstarší stavební etapy je tedy dochována hranolová věž a budova s částečně obnaženým režným cihlovým zdívem a úzkými lomenými a obdélníkovými okny v severozápadní části dvora. Pozdně gotická je kaple v druhém patře věže, na jejichž stěnách jsou výjevy ze života svatých. Pro renesanční fázi je výmluvné podloubí a jednopatrová arkádová lodžie. Jihovýchodní část nádvoří uzavřela v polovině 17. století budova Kapucínského kláštera (KUČA 2000, 63; SAMEK 1994, 204). Moravské zemské muzeum získalo v Biskupském dvoře své první sídlo roku 1818, tedy rok po svém založení. Pro jeho potřeby bylo přistavěno v 80. letech 19. století jižní tzv. d'Elvertovo křídlo s balkónovým portálem, pocházejícím ze zbořeného paláce Mitrovských na náměstí Svobody. Z tohoto náměstí bylo v roce 1858 přeneseno i sousoší z Merkurovy kašny od Ignáce Bendla, umístěné uprostřed Biskupského dvora. Pozdější rozsáhlé stavební